

TANTÁRGYI TEMATIKA

2026/27/1.

Tantárgy neve: Gyermeki jogok a gyakorlatban	Tantárgy Neptun kódja: MEAJPJTSVN06Ö Tárgyfelelős intézet: Civilisztikai Tudományok Intézete Polgári Jogi Tanszék Tantárgyelem: szabadon választható
Tárgyfelelős: Dr. Kriston Edit PhD egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: őszi félév	Előfeltétel: -
Óraszám: nappali: 2 óra/hét	Számonkérés módja: beszámoló
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tantárgy célja, hogy a hallgatók kifejezetten a gyermeki jogok érvényesülésére fókuszáló gyakorlati ismereteket szerezhessenek. A gyermekek a társadalom más tagjaihoz képest a „gyengébb fél” pozíciójában helyezkednek el, hiszen érdekeik saját érvényesítése a korukból és ítélőképességükből adódóan nehézségekbe ütközik, éppen ezért kiemelt jelentőségű, hogy az állam megfelelő gyermekvédelmi rendszert építsen ki és kiemelten biztosítsa jogaik érvényesülését. Hazánkban ez a megoldás dualista, a gyermekvédelem közjogi oldalát az állam közvetlen beavatkozási lehetőségei képezik, melyek elsősorban a gyermekvédelmi törvényben biztosított ellátások rendszerével azonosíthatóak és kiemelten olyan gyermekek számára biztosítanak megoldást, akik a családi környezetből kiemelve – vagy esetlegesen akár a családon belül is maradván, de – tényleges segítségnyújtásra szorulnak. A magánjogi védelem azonban szenzitívebb kérdés, hiszen elsősorban a családon belüli viták és jogrendezés eszközeit foglalja magában, melynek fő szabályanyaga a Ptk. Családjogi Könyve, kiegészítve a gyermekvédelem specifikus jogszabályi hátterével. E terület felveti a kérdést, hogy egyrészt mennyire avatkozhat be az állam a gyermek érdekében a magánszféra kiemelt részét képező családi jogviszonyokba a gyermek érdekében, illetve, hogy milyen jogai és kötelezettségei vannak egyfelől a gyermekeknek, másrészt a családtagoknak annak érdekében, hogy a gyermek legfőbb érdeke, mint alapvető követelmény teljesüljön. A tantárgy elsősorban a gyermekvédelem magánjogi aspektusaira koncentrál, a klasszikus területek, mint szülői felügyeleti jog, kapcsolattartás, gyermektartás gyakorlati aspektusain túl olyan jogintézmények is az oktatás részét képezik mélyrehatóbban, mint a gyámság, a gyermekvédelmi jelzőrendszer vagy akár a megelőző távoltartás magánjogi szabályai. Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás: T10; T11; T12; T13; T15</i> <i>képesség: K2; K4; K6; K10; K11; K14</i> <i>attitűd: A2; A3; A5; A6; A7; A8</i> <i>autonómia és felelősség: AF2; AF3</i>	
Tantárgy tematikus leírása: <u>Nappali tagozat:</u> szerda 16:00 – 17:30 XVIII. előadó	
1. A gyermeki jogok rendszere, helye a jogrendszerben a gyermekvédelem jogi hátterének nemzetközi és hazai felépítése 2. A gyermeki jogok rendszere Magyarországon, közjogi és magánjogi aspektusok elhatárolása 3. A gyermek érdeke, mint alapvető és gyakorlati érvényesülése 4. A szülő-gyermek viszony alapjai, a szülői státusz keletkezésének hazai és nemzetközi problematiki	

kus pontjai

5. A szülő gyermek viszony magánjogi tartalma – a gyermek érdeke és veszélyeztetettségének magánjogi megítélése
6. Társadalmi változások hatásai a szülő-gyermek viszonyra - a sharenting és egyéb szociológiai változások reflexiója a szülői magatartásokban
7. Kapcsolattartás: jog vs. kötelezettség – problematikus pontok a hazai joggyakorlatban és jó gyakorlatok a külföldi mintákban
8. A gyermeki jogok érvényesülése az örökbefogadás hazai és nemzetközi szabályrendszerében
9. A gyermek jóléte- a gyermektartás hazai megoldásai és kritikus pontjai, külföldi kitekintés a jó gyakorlatokra
10. A gyermeki jogok érvényesülésének speciális területe – az egészségügyi önrendelkezés
11. A gyámság szerepe, szabályozási háttere és a gyermeki jogok kapcsolódási pontjai
12. A gyermekvédelmi rendszer hazai felépítése I. – a gyámhatóság és bíróság szerepe
13. A gyermekvédelmi rendszer felépítése II. – a gyermekvédelmi jelzőrendszer
14. A gyermek veszélyeztetettsége és a megelőző távoltartás elméleti és gyakorlati aspektusai

Félévközi számonkérés módja és értékelése, kollokvium teljesítésének módja:

Az előadásokon a **személyes részvétel a mindenkori rektori és dékáni utasításokkal összhangban kötelező**. Két alkalommal igazolás nélkül kihagyható az előadás – jelenléti oktatás esetén a személyes jelenlét –, ezt meghaladó hiányzás esetén az aláírás a félév végén a teljes féléves anyagból írásbeli beszámoló útján szerezhető meg.

A tantárgy számonkérésének módja: **beszámoló**. A vizsgáztatást a tantárgy oktatója végzi, a beszámoló teljesítésének részletes feltételeit az első előadás alkalmával szóban, a félév során a neptun rendszeren keresztül küldi meg a hallgatók számára. Az értékelés 3 fokozatú skála szerint történik az alábbiak szerint:

0-60% - nem felelt meg

60-84% - megfelelt

85% felett kiválóan megfelelt

Kötelező irodalom:

1. Kriston Edit: Családjogi, gyermekvédelmi és gyámügyi ismeretek. Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Miskolc, 2026. <https://jogikar.unimiskolc.hu/files/36576/Csal%C3%A1djogi%20gyermekv%C3%A9delmi%20%C3%A9s%20gy%C3%A1m%C3%BCgyi%20ismeretek%202026.pdf>
2. Handbook on European law relating to the rights of the child. European Union Agency for Fundamental Rights and Council of Europe, 2022. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-coe-2022-handbook-child-rights_en.pdf

Ajánlott irodalom:

1. Szeibert Orsolya: A gyermek meghallgatása/véleménye, a gyermektartás, az élettárs szülők helyzete és az ötéves Ptk. - vitatható gyakorlatok. családi jog 2019/2. szám 1-8.o.
2. Mattenheim Gréta (szerk.): Kommentár a gyermekvédelmi törvényhez Budapest, Magyarország: CompLex Wolters Kluwer, (2017)
3. Katonáné Pehr Erika: A gyermek érdeke az örökbefogadás új jogi környezetében. A gyermekközpontú örökbefogadás követelménye. Családi jog 2020/3. szám 1-8.o.
4. Kriston Edit: A párkapcsolati formák jogi szabályozásának aktualitásai - különös tekintettel a személyi viszonyokat érintő kérdésekre. Családi jog 2023/1. szám 13-19.o.
5. Kriston Edit: A szülői magatartások értékelésének aktualitásai a Kúria gyakorlatában. Kúriai döntések: Bírósági határozatok: A Kúria lapja. 2024, <https://kuria-birosag.hu/hu/kuriai-dontesek>
6. Kriston, Edit - Tóth, Dávid Attila: A képmáshoz és hangfelvételhez való jog aktualitásai, különös tekintettel a gyermekeket érintő "sharenting" jelenségére. Publicationes Universitatis Miskolcensis Sectio Juridica et Politica, Tomus XLI/2 (2023), pp. 85–97.o. <https://ojs.unimiskolc.hu/index.php/juridicaetpolitica/issue/view/202/109>
7. Nina Dethloff -Katharina Kaesling-Louisa Specht-Riemenschneider (eds.): Society, Families and New Media Comparative Perspectives on Digital Transformations in Law and Society. Springer

